

Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji

Biotehnički fakultet - Trg Kralja Nikole bb, 81000 Podgorica

Tel: 020 206 713 Fax: 020 206 712

E-mail: extension-pg@t-com.me

Radovi u pčelinjaku tokom juna

Najvažniji poslovi u junu su: cijedenje meda, održavanje radnog raspoloženja društva, sprječavanje prirodnog rojenja, formiranje nukleusa, proizvodnja voska i dr. U ovo doba godine pčelinja društva su u jeku razvoja. Ako je vrijeme nepovoljno za let pčela društva najčešće smanjuju rad i lako stupaju u rojevno stanje. U tom slučaju zadatak pčelara jeste da održi radno raspoloženje društava. Zdrava pčelinja društva vrhunac razvoja dostižu početkom juna. U junu je važno na vrijeme obaviti cijedenje meda, formirati nukleuse, proizvesti matice kao i vršiti selidbu pčela na predstojeće paše. U regionima bagrema nedjelju dana po precvjetavanju ove medonoše med je spreman za cijedenje. Iscijedeni med se propušta kroz cjediljke i tek se zatim sipa u posude za čuvanje meda. U junu livade i druge medonoše mogu izuzetno da zamede. Zato je obaveza pčelara da obezbijedi društvima dovoljno medišnog prostora. Dobra ventilacija, dovoljan medišni prostor, rad mladih pčela na izgradnji saća, ne samo da će održati visoko raspoloženje pčelinjih zajednica već će na najbolji način spriječiti nagon za rojenje. Ako u košnici iz bilo kojeg razloga u vrijeme paše ipak dođe do izgradnje matičnjaka, nagon za rojenje najbolje je spriječiti oduzimanjem ramova sa leglom, matičnjacima i pripadajućim pčelama. Zavisno od jačine društva najbolje je oduzeti 2–3 rama i od njih formirati nukleuse ili nove pčelinje zajednice. Na mesto oduzetih ramova odmah se dodaju ramovi sa saćem ili satnim osnovama. Rojevi, nukleusi i nova društva treba da su pod stalnom kontrolom sve dok ne postanu uobičajene proizvodne zajednice. To znači da im se redovno obezbjeđuje neophodan prostor za razvoj i hrana kad god se za to ukaže potreba. U junu cvjetaju: borovnica, kupina, malina, bor, jela, hrast, kesten, livadske trave, lipa, slez, facelija, amorf, majčina dušica i dr. Facelija cveta posle bagrema i daje dobar med a još više cvjetnog praha. Neoprezni pčelari u prethodnoj paši iscijede ne rijetko i sav med, ostavljajući tako društva bez rezervne hrane, nadajući se brzom dolasku naredne paše. Pri tome zaboravljaju da pčele i u ovo doba godine mogu gladovati, naročito ako posle vrcanja meda nastupi kišni period, pa u prirodi izostane planirano medobranje. Zato je važno da se nikad ne istroše zalihe meda i polena. Ako su rezerve hrane u košnicama nedovoljne, neophodno je u ovom periodu izvršiti prihranjivanje šećernim sirupom. Manje količine sirupa uvijek djeluju kao biološki stimulans. Njima se popunjavaju istrošene rezerve hrane, postiže stalno prenošenje hrane od jednog do drugog člana pčelinje zajednice. Upravo to je važno za očuvanje radne sposobnosti društva.

Prihranjivanje medom u ovo vrijeme treba izbegavati, jer se može u bespašnom periodu lako izazvati grabež pčela. Naravno i prihrana šećernim sirupom treba da je obazriva, gdje ne smije nigdje van hranilice ostati tragova sirupa. Prilikom cijedenja meda neophodno je ispoštovati određene uslove. Značajno je odrediti pravi trenutak oduzimanja i vrcanja meda. Sa oduzimanjem ramova se ne smije preuraniti jer bi se izvrcao nedozreo med koji

bi se kasnije ukiselio i izgubio svoju vrijednost. Ukoliko se pak zakasni sa ovim poslom ulazi se u period tzv. pčelarske suše, kada su pčele ljute i agresivne, a povećana je opasnost od grabeži.

Najpovoljnije vrijeme za oduzimanje meda je kada je dan sunčan i tih. Ukoliko je med „sazrio“ poklopljeno je oko 2/3 ćelija saća. Ramovi se oduzimaju rano izjutra. Košnice se drže otvorene što je moguće kraće vrijeme. Preko dana med se iscijedi a pred veće prazni ramovi se vrata u odgovarajuće košnice. Prilikom obavljanja ovog posla na pčelinjaku ne smiju ostati tragovi od meda i saća, da se ne izazove grabež. Ako se obavlja samo pregled društva najpovoljnije vrijeme je pred suton. Tokom juna obavlja se i zamjena matica. Iako matica može raditi 5–6 godina treba je mijenjati svake ili svake druge godine. Stara pčelarska izreka: „Dajte mi dobru maticu, daću vam dosta meda“, potvrđuje da matica ima najznačajniju ulogu za razvoj i produktivnost društva. Vrijeme intenzivne paše je najpogodnije za zamjenu matica. Ovo zbog toga što u to vrijeme u košnicama ima dosta mladih pčela, postojani su dnevni unosi nektara a i vremenske prilike su uglavnom stabilne. Sve to utiče povoljno na prijem dodatih matica. Za dodavanje matice važno je: imati oplođenu i kvalitetnu maticu; nervoznu maticu pčele teže primaju; duži period bez matice i sa lažnim maticama otežava primanje matice; loše vremenske prilike nepovoljno utiču na prijem; zatvoreno leglo utiče na lakši prijem matice; matica iz nukleusa se lakše prima; matice namazane medom se lakše prihvataju. Matice se mogu direktno dodavati na saće ili indirektno u kavezu. Matice se mogu dodavati i preko nukleusa direktno sa svim pčelama. Postoji i vodeni način dodavanja matica. Matica se hvata za krila i provlači kroz mlaku vodu od 35 stepeni. U vodi se najduže zadrži do 5 sekundi a potom stavlja u košnicu. Zamena starih matica može se vršiti i dodavanjem zrelih matičnjaka. Matičnjaci se dodaju pomoću žičane čaure utiskivanjem u saće. Matičnjake nikad ne treba dodavati u bespašnom periodu. Prije postavljanja matičnjaka stare matice se uklanjaju iz košnice. Dodavanje matica je delikatan posao jer se pčele prema dodatoj matici najčešće odnose neprijateljski. Zato se matica dodaje u odgovarajućem kavezu gdje će provesti 24 sata. Ako se matica dodaje u bespašnom periodu pčelinje društvo se obavezno prihranjuje. Stara matica se odstranjuje iz košnice nekoliko časova prije dodavanja nove. Matice je najbolje dodavati u prijepodnevnim satima kada je većina starih pčela van košnice. Desetak dana posle dodavanja matice društva se pregledaju, pa ako se utvrdi mlađe leglo a pčele su mirne, dodavanje matice je uspješno. U protivnom postupak se u cjelosti ponavlja. U ovom mjesecu može se vršiti razrojavanje postojećih zajednica i formiranje rojeva. Društvo je spremno za rojenje kada u plodištu ima 7 – 8 okvira s leglom u velikim krugovima, gusto posjednutim pčelama i snabdevenim zalihama meda i cvjetnog praha. Nova zajednica se može formirati od dva ili tri jača društva. Od početka juna do kraja jula cvjeta najveći broj biljaka sa kojih pčele prikupljaju velike količine cvjetnog praha. Postavljanjem hvatača na leto košnice može se prikupiti značajna količina cvjetnog praha. Za sakupljanje cvjetnog praha koriste se isključivo društva sa dosta mladog legla. Bogate rezerve polenovog praha koje se tokom ovog mjeseca mogu obezbijediti, omogućavaju normalnu ishranu pčelinjeg legla čak do proljeća naredne godine. Mnogo mladih pčela u pčelinjoj zajednici treba iskoristiti za proizvodnju mliječa, dodavanje građevnjaka i proizvodnju mladih matica. Trutovsko leglo u okvirima građevnjaka treba iskoristiti za kontrolu prisutnosti varoe u košnici. Samo jaka društva s dobrim osobinama se koriste za proizvodnju selekcionisanih matica. Nukleusima, vještačkim rojevima i osnovnim društvima od kojih su proizvedeni rojevi, poklanja se posebna pažnja. Nove zajednice se

obavezno prihranjuju mednim i šećernim sirupom. Kako su rojevi i osnovna društva iz kojih oni potiču slabiji od normalnih, vodi se računa da ne dođe do grabeži usljed njihovog prihranjivanja. Matica se prati da li uredno polaže jaja i da li je uopšte prisutna u košnici, jer se može izgubiti usled izlaska na sparivanje. Ako je paša jaka neophodno je pojačati provjetravanje.

Mr Nebojša Veličković